

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ СОТЫ**  
**МЕН**  
**МОЛДОВА РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ СОТЫ**  
**АРАСЫНДАҒЫ**  
**ӨЗАРА ТҮСІНІСТІК ТУРАЛЫ**  
**МЕМОРАНДУМ**

Қазақстан Республикасының Конституциялық Соты мен Молдова Республикасының Конституциялық Соты, бұдан әрі «Тараптар» деп атала отырып,

өзара құрмет көрсету және сенім білдіру, мемлекет егемендігі қағидаттарын негізге ала отырып және Конституция үстемдігін және оның тікелей қолданылуын қамтамасыз ету, адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қорғау саласындағы өз жауапкершілігін сезіне отырып,

өз қызметі саласындағы екіжақты ынтымақтастық бағдарламаларын кеңейтуге, біліммен және тәжірибемен бөлісуге ұмтыла отырып,

екіжақты қатынастарды одан әрі нығайту шарты ретінде ынтымақтастық маңыздылығын тани отырып,

осы Меморандум алдағы уақытта кәсіби ынтымақтастық үшін негіз болатынын назарға ала отырып,

өз елдерінің қолданыстағы заңдарына сәйкес

**төмендегілер туралы келісті:**

**1-бап**

**Меморандум мақсаты**

Осы Меморандумның мақсаты конституциялық бақылауды тиімді жүзеге асыруға, қос мемлекеттің қолданыстағы конституциялық құқығы

мен оның қолданылу тәжірибесін зерделеуге жәрдемдесетін және достық қарым-қатынасты нығайтуға үлес қосатын бірлескен бағдарламаларды іске асыру әрі дамыту және іс-шараларды өткізу арқылы Тараптар арасындағы ынтымақтастықты тереңдету негіздерін қамтамасыз ету болып табылады.

## **2-бап**

### **Ынтымақтастық салалары мен нысандары**

1. Тараптар арасындағы ынтымақтастық келесі салалар мен нысандарда жүзеге асырылады:

1) конституциялық бақылау органдарының қызметіне байланысты құқықтық сипаттағы ақпаратпен алмасу: нормативтік құқықтық актілер, сараптамалық материалдар және конституциялық бақылау органдарының шешімдері;

2) Тараптардың бірінің ұйымдастыруымен өткізілетін конференциялар, семинарлар және өзге де оқыту іс-шараларына қатысу;

3) Тараптардың функциялары мен өкілеттіктеріне қатысты бірлескен ғылыми-практикалық конференциялар, симпозиумдар, семинарлар өткізу, білім беру, зерттеу, оқыту және басқа да тиісті шараларды өткізу арқылы тәжірибе алмасу.

4) конституциялық бақылау тәжірибесін зерделеу мақсатында Тараптар делегацияларының өзара іс-сапарлары.

2. Өзара келісім бойынша Тараптар ынтымақтастықтың басқа да бағыттарын жүзеге асыра алады.

### **3-бап**

#### **Меморандумды орындау тетігі**

1. Осы Меморандум шеңберінде Тараптар бір-бірімен тікелей өзара іс-қимыл жасайды.

2. Тараптар осы Меморандумды іске асыру үшін қажетті жұмысты орындау және хат алмасуды жүргізу бойынша жауапты тұлғаларды тағайындайды.

3. Осы Меморандумға сәйкес құжаттар алмасу қазақ/румын/ағылшын тілдерінде жүзеге асырылатын болады. Қажет болған жағдайда, Тараптар келісу бойынша ынтымақтастықтың өзге де нақты нысандары үшін басқа тілдерді айқындайды.

### **4-бап**

#### **Құқықтық мәртебе**

Осы Өзара түсіністік туралы меморандум халықаралық келісім болып табылмайды және келісуші Тараптар мен олардың мемлекеттері үшін халықаралық құқықпен реттелетін қандай да бір құқықтар мен міндеттемелер туғызбайды.

### **5-бап**

#### **Шығыстар**

Тараптар осы Меморандумды орындау барысында туындайтын шығыстарды, егер әрбір нақты жағдайда өзгеше тәртіп келісілмесе, дербес көтереді.

## **6-бап**

### **Даулар мен келіспеушіліктерді реттеу тәртібі**

Осы Меморандумды түсіндіруге байланысты туындауы мүмкін кез келген даулар мен келіспеушіліктер Тараптар арасындағы консультациялар мен келіссөздер арқылы шешіледі.

## **7-бап**

### **Өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі**

1. Тараптардың кез келгені осы Меморандумның толық немесе ішінара қайта қаралуы, өзгертілуі немесе толықтырылуы туралы жазбаша түрде бастама көтере алады.

2. Тараптармен келісілген кез келген өзгеріс немесе толықтыру жазбаша түрде ресімделеді және осы Меморандумның ажырамас бөлігі болып табылады.

3. Енгізілетін өзгеріс немесе толықтыру осы Меморандумнан немесе оның негізінде туындаған және өзгеріс енгізілген күнге дейін пайда болған құқықтар мен міндеттемелерге қайшы келмеуге тиіс.

## **8-бап**

### **Күшіне ену, қолданылу мерзімі және**

#### **күшін жою**

1. Осы Меморандум оған Тараптардың қол қойған күнінен бастап күшіне енеді және 5 (бес) жыл бойы қолданылады. Егер Тараптардың ешқайсысы оның күшін жою туралы жазбаша түрде мәлімдемесе, ол келесі 5 (бес) жыл мерзімге автоматты түрде ұзартылған болып есептеледі.

2. Әрбір Тарап осы Меморандумның күшін тоқтату туралы шешім қабылдап, бұл туралы өзге Тарапты кемінде 3 (үш) ай бұрын жазбаша түрде хабардар етуге құқылы.

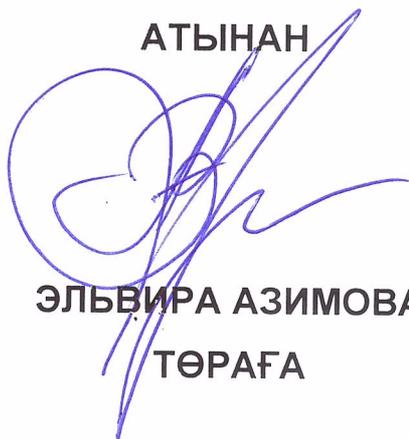
3. Осы Меморандумның күшінің тоқтатылуы, егер өзгеше уағдаластық болмаса, оның күшін жою күніне дейін келісілген ынтымақтастық шараларын аяқтауға кедергі келтірмейді.

Жоғарыда баяндалғандар осы Меморандумда көрсетілген мәселелер бойынша Қазақстан Республикасының Конституциялық Соты мен Молдова Республикасының Конституциялық Соты арасында қол жеткізілген уағдаластықты білдіреді.

Осы Меморандум 2025 жылғы «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ күні Мадрид қаласында қазақ, румын және ағылшын тілдерінде 3 (үш) түпнұсқада жасалды. Барлық нұсқалар түпнұсқа болып табылады және бірдей заңды күшке ие. Осы меморандум ережелерін түсінуде келіспеушіліктер туындаған жағдайда Тараптар ағылшын тіліндегі мәтінге жүгінеді.

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ СОТЫНЫҢ**

**АТЫНАН**



**ЭЛЬВИРА АЗИМОВА  
ТӨРАҒА**

**МОЛДОВА РЕСПУБЛИКАСЫ  
КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ СОТЫНЫҢ**

**АТЫНАН**



**ДОМНИКА МАНОЛЕ  
ПРЕЗИДЕНТ**

**MEMORANDUM DE ÎNȚELEGERE**  
**ÎNTRE**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII KAZAHSTAN**  
**ȘI**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA**

Curtea Constituțională a Republicii Kazahstan și Curtea Constituțională a Republicii Moldova, denumite în continuare „**Părți**”,

Bazându-se pe principiile respectului și încrederii reciproce, suveranității statului și realizării responsabilității lor în asigurarea aplicării directe a Constituției și a protecției drepturilor omului și ale cetățeanului,

Dorind să extindă cooperarea bilaterală în domeniul activităților lor, să facă schimb de cunoștințe și experiență,

Recunoscând importanța cooperării ca mijloc de consolidare a relațiilor bilaterale,

Considerând că prezentul Memorandum va oferi un cadru adecvat pentru cooperare profesională viitoare,

În conformitate cu legile și reglementările în vigoare în țările respective,

**Au ajuns la următoarea înțelegere:**

**Articolul 1**

**Obiectivul Memorandumului**

Scopul prezentului Memorandum este de a oferi un cadru pentru aprofundarea cooperării dintre Părți prin punerea în aplicare și dezvoltarea de programe și activități comune care contribuie la implementarea eficientă a controlului constituțional, la studierea dreptului constituțional în vigoare al ambelor state și la practica aplicării acesteia, precum și la consolidarea relațiilor de prietenie.

## **Articolul 2**

### **Domeniile și modalitățile de cooperare**

(1) Cooperare dintre Părți se desfășoară în următoarele domenii și modalități:

1) schimb de informații juridice referitoare la activitatea organelor de control constituțional: acte juridice normative, materiale analitice și decizii ale organelor de control constituțional;

2) participarea la conferințe, seminare și alte evenimente de formare organizate de oricare dintre Părți;

3) organizarea de conferințe științifice și practice comune, simpozioane și seminare, precum și implementarea programelor educaționale, de cercetare și instruire referitoare la funcțiile și competențele Părților;

4) schimb de experiență și actele de control constituțional;

5) vizite reciproce ale delegațiilor Părților în vederea studierii practicilor de control constituțional.

(2) De comun acord, Părțile pot coopera și în alte domenii.

## **Articolul 3**

### **Mecanismul de implementare**

(1) În baza prezentului Memorandum, Părțile interacționează direct între ele.

(2) Părțile vor desemna persoane responsabile pentru gestionarea corespondenței și pentru îndeplinirea activității necesare implementării prezentului Memorandum.

(3) Schimbul de documente în conformitate cu prezentul Memorandum se va efectua în limbile română/kazahă/engleză. Dacă va fi necesar, Părțile vor stabili alte limbi pentru forme particulare de cooperare.

#### **Articolul 4**

#### **Statutul juridic**

Prezentul Memorandum de Înțelegere nu este un tratat internațional și nu creează pentru părțile contractante și statele lor niciun drept sau obligație reglementate de dreptul internațional.

#### **Articolul 5**

#### **Cheltuielile**

Părțile vor suporta, fiecare pe cont propriu, cheltuielile apărute pe parcursul executării prezentului Memorandum, cu excepția cazurilor în care se va conveni altfel.

#### **Articolul 6**

#### **Procedura de soluționare a disputelor și neînțelegerilor**

Orice dispute și neînțelegeri care pot apărea în legătură cu înțelegerea și aplicarea prezentului Memorandum vor fi soluționate prin consultări și negocieri între Părți.

## **Articolul 7**

### **Amendamente**

(1) Oricare dintre Părți poate înainta o cerere scrisă pentru revizuirea, modificarea sau completarea totală ori parțială a prezentului Memorandum.

(2) Orice revizuire, modificare sau completare convenită de Părți va fi făcută în scris și va deveni parte a prezentului Memorandum.

(3) Orice revizuire, modificare sau completare nu va contraveni altor drepturi ale Părților care au apărut înainte de data unei astfel de revizuiți, modificări sau completări.

## **Articolul 8**

### **Intrarea în vigoare**

(1) Prezentul Memorandum intră în vigoare la data semnării sale și este valabil timp de 5 (cinci) ani. Prezentul Memorandum se prelungește automat pentru următorii cinci (5) ani, dacă niciuna dintre Părți nu își declară în scris intenția de a-l denunța.

(2) Oricare dintre Părți poate denunța prezentul Memorandum prin notificarea celeilalte Părți cu privire la intenția sa printr-o notificare scrisă cu cel puțin trei (3) luni înainte de data intenționată a încetării.

(3) Încetarea prezentului Memorandum nu va afecta finalizarea activităților de cooperare care au fost convenite înainte de data încetării prezentului Memorandum, cu excepția cazului în care se decide altfel.

Cele de mai sus constituie înțelegerea la care au ajuns Curtea Constituțională a Republicii Kazahstan și Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la aspectele menționate în prezentul Memorandum.

Semnat la Madrid " \_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 2025 în trei exemplare originale, fiecare în limbile română, kazahă și engleză, toate textele sunt egal autentice și au aceeași forță juridică. În cazul apariției divergențelor la interpretarea prevederilor prezentului Memorandum, va prevala textul în limba engleză.

PENTRU  
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ  
A REPUBLICII KAZAHSTAN



ELVIRA AZIMOVA  
PREȘEDINTE

PENTRU  
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ  
A REPUBLICII MOLDOVA



DOMNICA MANOLE  
PREȘEDINTE

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING**  
**BETWEEN**  
**THE CONSTITUTIONAL COURT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**  
**AND**  
**THE CONSTITUTIONAL COURT OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

The Constitutional Court of the Republic of Kazakhstan and the Constitutional Court of the Republic of Moldova, hereinafter referred to as **the Parties**,

basing on the principles of mutual respect and trust, state sovereignty and realizing their responsibility in the field of ensuring the direct action of the Constitution and human and citizen rights protection,

desiring to extend bilateral cooperation programs in the field of their activities, to share knowledge and experience

recognizing the importance of cooperation as a way to further strengthen bilateral relations,

considering that this Memorandum will provide an adequate framework for future professional cooperation,

pursuant to the prevailing laws and regulations in their respective countries,

**have reached the following understanding:**

**Article 1**

**Objectives of the Memorandum**

The objective of this Memorandum is to provide the framework for deepening the cooperation between the Parties by carrying out and developing joint programs and activities promoting the effective constitutional control, studying the acting constitutional law of both countries and the practice of its application and contributing to friendly relations.

## **Article 2**

### **Areas and forms of cooperation**

1. Cooperation between the parties is carried out in the following areas and forms:

1) Exchange of legal information related to the activities of constitution control bodies: normative legal acts, analytical materials, and decisions of constitution control bodies;

2) participation in conferences, seminars and other educational events organized by either Party;

3) organization of joint scientific and practical conferences, symposia, and seminars, and the implementation of educational, research and training programmes related to the functions and powers of the Parties;

4) exchange of experience and constitutional review acts;

5) mutual visits of the Parties' delegations to study constitutional review practices.

2. By mutual agreement, the Parties may cooperate in other areas.

## **Article 3**

### **Implementing Mechanism**

1. Under this Memorandum, the Parties shall interact with each other directly.

2. The Parties shall appoint responsible persons for managing correspondence and carrying out the work necessary for the implementation of this Memorandum.

3. The exchange of the documents according to this Memorandum will be accomplished in Kazakh/Romanian/English. The Parties shall determine other languages for other particular forms of cooperation if necessary.

**Article 4**  
**Legal status**

This Memorandum of Understanding is not an international agreement and does not create any rights and obligations for the Contracting Parties and their States, governed by international law.

**Article 5**  
**Expenses**

The Parties shall, on their own, bear the expenses arising in the course of the execution of this Memorandum, unless otherwise agreed in each case.

**Article 6**  
**Dispute and disagreement settlement procedure**

Any disputes and disagreements that may arise in connection with the understanding and application of this Memorandum shall be resolved through consultation and negotiation between the Parties.

**Article 7**  
**Amendments**

1) Either Party may submit a written request for the revision, amendment, or supplementation of all or part of this Memorandum.

2) Any revision, amendment, or addition agreed by the Parties shall be made in writing and shall become part of this Memorandum.

3) Any revision, amendment, or addition shall not contradict any other rights and obligations of the Parties that arose prior to the date of such revision, amendment, or supplement.

**Article 8**  
**Entry into Force**

1) This Memorandum shall enter into force on the date of its signing and shall remain in effect for five (5) years. It shall be automatically extended for the next five (5) years unless either Party notifies the other in writing of its intention to terminate it.

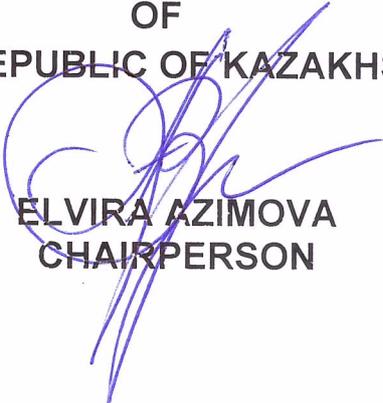
2) Either Party may terminate this Memorandum by providing written notification to the other Party at least three (3) months prior to the intended date of termination.

3) Termination of this Memorandum shall not affect the completion of cooperation activities agreed upon prior to its termination, unless otherwise decided.

The above constitutes the understanding reached between the Constitutional Court of the Republic of Kazakhstan and the Constitutional Court of the Republic of Moldova on the matters referred to in this Memorandum.

Signed in the city of Madrid on “ \_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2025 in three authentic copies, each in Kazakh, Romanian, and English. All versions are equally authentic and have the same legal force. In cases of disagreements in the interpretation of the provisions of this Memorandum, the Parties shall refer to the text in the English language.

**ON BEHALF OF**  
**THE CONSTITUTIONAL COURT**  
**OF**  
**THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

  
**ELVIRA AZIMOVA**  
**CHAIRPERSON**

**ON BEHALF OF**  
**THE CONSTITUTIONAL COURT**  
**OF**  
**THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

  
**DOMNICA MANOLE**  
**PRESIDENT**